

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

фізико-математичного

факультету

Михайло КАЛЕНИК

« 31 »

серпня

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____

спеціальність _____ 075 Маркетинг _____

Освітньо-професійна програма _____ Маркетинг _____

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти _____

мова навчання _____ українська _____

Погоджено науково-методичною комісією
фізико-математичного факультету

« 31 » серпня _____ 2023 р.

Голова _____

Оксана ОДІНЦОВА, к.фіз.-мат.наук, доц.

Суми – 2023

Розробник:

Валентина САМОДАЙ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Вікторія БОЖКОВА, д.е.н., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Освітній рівень бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	168 год.
		Консультації:	
		2 год.	2 год.
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: екзамен	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент» є набуття майбутніми фахівцями навичок застосування системного підходу до управління організацією, формування теоретичних положень сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь з розробки й прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Відповідно до ОПП вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент» передбачає набуття компетентностей:

інтегральною компетентністю:

ІК– здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

фахові компетентності спеціальні:

СК4. Здатність впроваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

СК5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу.

СК6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

СК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК9. Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційної діяльності.

СК10. Здатність використовувати маркетингові інформаційні системи в ухваленні маркетингових рішень і розробляти рекомендації щодо підвищення їх ефективності.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

СК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос функціональному розрізі.

СК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Менеджмент» є складовою циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 075 Маркетинг освітнього ступеня «бакалавр», є основою для опанування спеціальних економічних дисциплін, що вивчають особливості підприємницької діяльності та бізнес-середовища. Базовою для вивчення курсу «Менеджмент» є «Мікро- та макроекономіка». Навчальна дисципліна «Менеджмент» слугує методологічною основою для вивчення дисципліни «HR менеджмент».

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 3	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.
ПРН 6	Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.
ПРН 11	Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.
ПРН 14	Виконувати функціональні обов'язки в групі, запропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
А	Оцінки « відмінно » заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який виявляє бездоганні знання матеріалу, повноту аргументації; при цьому також враховується активність здобувача вищої освіти на практичних заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтуються на глибокому знанні теорії та практики менеджменту.
В	Оцінки « дуже добре » заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Здобувач вищої освіти вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтуються на знанні теорії та практики менеджменту.
С	Оцінки « добре » заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
D	Оцінки « задовільно » заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми поточного контролю не виконав.
Е	Оцінки « задовільно » заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми поточного контролю.
FХ	Оцінки « незадовільно » заслуговує відповідь, в якій допущені грубі помилки, незнання навчального матеріалу в межах програми навчального курсу; в розкритті змісту категорій здобувач допускає неправильні відповіді або зовсім не відповідає на питання; при цьому також враховується його активність на практичних заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

F	Оцінки «незадовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь. не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми поточного контролю в цілому.
---	--

Розподіл балів

	Розділ	Тема	Поточний контроль	Контроль самостійної роботи
Поточний контроль	РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	Тема 1	6	2
		Тема 2	6	2
		Тема 3	6	2
		Тема 4	4	3
	РОЗДІЛ 2 ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВАЖЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	Тема 5	6	2
		Тема 6	6	2
		Тема 7	6	2
		Тема 8	4	2
		Тема 9	6	2
		Тема 10	5	2
Сума		55	20	
Підсумковий контроль (екзамен)		25		
Загальна сума		100		

Результати навчання, здобуті у неформальній та / або інформальній освіті визначаються в системі формальної освіти у процесі опанування навчальної дисципліни в порядку визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та / або інформальній освіті в СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усне опитування під час проведення практичних занять;
- виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних розрахункових завдань;
- проведення контрольних робіт;
- виконання творчого завдання;
- проведення екзамену відповідно до програми.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Сутність, роль і методологічні основи менеджменту

Сутність і роль управління та менеджменту. Історія розвитку менеджменту Сутність категорій «управління» і «менеджмент». Менеджери і підприємці – ключові фігури ринкової економіки.

Інструменти менеджменту: ієрархія; організаційна культура; ринок. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність.

Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах: північноамериканська модель менеджменту; західноєвропейська модель менеджменту; японська модель менеджменту. Концептуальні моделі сучасного менеджменту.

Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.

Закони та закономірності менеджменту.

Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична школа управління; школа людських стосунків; школа виробничої демократії; школа поведінкових наук. Особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту.

Напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту.

Тема 2. Управлінські рішення як основний інструмент менеджменту

Сутність управлінських рішень. Типи управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень: ухвалення рішень за умов визначеності; ухвалення рішень в умовах ризику; ухвалення рішення за умов невизначеності.

Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення: виявлення та визначення ситуації, що потребує вирішення; визначення варіантів; оцінка варіантів; вибір оптимального варіанта; впровадження обраного варіанта; оцінка результатів.

Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Адміністративна модель ухвалення рішення. Політичні чинники в ухваленні рішення. Етика й ухвалення управлінського рішення.

Групове ухвалення рішення в організаціях. Форми групового ухвалення рішення.

Тема 3. Планування в організації

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікація планів організації.

Етапи процесу планування: визначення місії та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії.

Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування.

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 4. Організація як функція управління

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація».

Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних.

Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство – виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні.

РОЗДІЛ 2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВАЖЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 5. Мотивування в менеджменті

Поняття мотивації як функції менеджменту. Теорії мотивації: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двофакторна теорія Фредеріка Герцберга, теорії Х та Y Д. Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей).

Мотиваційні засоби менеджера. Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата, система винагород і премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу і морального стимулювання.

Тема 6. Керівництво і лідерство

Поняття і загальна характеристика керівництва. Типи керівників. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Взаємозв'язок загальних функцій менеджменту з функціями керівника.

Основи керівництва: вплив, лідерство, влада.

Влада в менеджменті. Форми і баланс влади. Форми влади керівника.

Природа лідерства та його складові. Типологія лідерів. Теорії лідерства. Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу.

Особливості національних систем керівництва.

Тема 7. Система і процес контролю

Поняття контролю, його місце в системі управління.

Завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; подолання складних організаційних проблем; мінімізація затрат.

Типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль.

Етапи контролю: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання за стандартами; внесення коректив.

Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль.

Системи контролю: внутрішньофірмове; незалежне; державне регулювання. Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання».

Тема 8. Інформація і комунікації в менеджменті

Інформація, її сутність та значення в менеджменті. Класифікація інформації. Вимоги до інформації. Особливості надходження, утворення і використання інформації на рівнях менеджменту.

Носії, операції та процедури оброблення інформації у процесі менеджменту.

Поняття і характеристика комунікацій. Комунікативний процес, його елементи та етапи. Різновиди комунікацій. Комунікації між організацією та середовищем. Міжрівневі комунікації в організації. Комунікації між керівником і підлеглими. Комунікації між керівником і робочою групою. Поняття про трансакції. Методи вдосконалення комунікацій.

Методи вдосконалення міжособистісних комунікацій. Підвищення ефективності інформаційного обліку.

Тема 9. Управління групами і командами

Групи і команди в організаціях. Типи груп і команд: функціональна група; неформальна група; цільова група. Причини об'єднання людей у групи і команди: особиста зацікавленість; діяльність груп; мета групи; потреба приналежності; вигода. Стадії розвитку груп і команд.

Характеристика груп і команд. Структура обов'язків. Норми поведінки. Згуртованість. Формальне та неформальне лідерство.

Міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Природа конфліктів. Причини конфліктів.

Керування конфліктами в організаціях. Контролювання конфліктів. Заохочення конфліктів. Вирішення та обмеження конфліктів.

Тема 10. Вимоги до професійної компетентності менеджера.

Управління діловою кар'єрою персоналу. Специфіка праці менеджера. Управління вивільненням персоналу. Зміст і характер праці менеджера. Вимоги до професійної компетентності менеджера. Психологічні якості менеджера як особистості. Компоненти, що формують компетентність працівника. Вимоги до менеджерів різних рівнів управління. Мистецтво менеджменту. Статус керівника організації, його влада та сила .

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усь ого	у тому числі					усь ого	У тому числі				
		Ле кці ї	Пр акт .	Л а б ор. .	К он с. .	Са мо ст. р		Лек ції	Пра кт.	Лаб ор.	Кон с.	Сам ост. р
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ												
Тема 1. Сутність, роль і методологічні основи менеджменту	12	2	2			8	18					18
Тема 2. Управлінські рішення як основний інструмент менеджменту	12	2	2			8	18					18
Тема 3. Планування в організації	12	2	2			8	18					18
Тема 4. Організація як функція управління	12	2	2			8	18					18
РОЗДІЛ 2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВАЖЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ												
Тема 5. Мотивування в менеджменті	12	2	2			8	19		1			18
Тема 6. Керівництво і лідерство	12	2	2			8	19		1			18
Тема 7. Система і процес контролю	12	2	2			8	20	1	1			18
Тема 8. Інформація і комунікації в менеджменті	12	2	2			8	20	1	1			18
Тема 9. Управління групами і командами	12	2	2		2	6	20	1	1		2	16
Тема 10. Вимоги до професійної компетентності менеджера	12	2	2			8	10	1	1			8
Разом з дисципліни	120	20	20		2	78	120	4	6		2	168

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
1	Сутність, роль і методологічні основи менеджменту	2	
2	Управлінські рішення як основний інструмент менеджменту	2	
3	Планування в організації	2	
4	Організація як функція управління	2	
РОЗДІЛ 2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВАЖЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ			
5	Мотивування в менеджменті	2	1
6	Керівництво і лідерство	2	1
7	Система і процес контролю	2	1
8	Інформація і комунікації в менеджменті	2	1
9	Управління групами і командами	2	1
10	Вимоги до професійної компетентності менеджера	2	1
Разом		20	6

7. Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

1. Андрушків Б. М. Проблеми теорії і практики менеджменту. Навч.-метод. посібник. / Б. М. Андрушків, О. І. Вівчар та ін. – Тернопіль : Вид-во ТзОВ «Терно-Граф», 2019. – 312 с.
2. Баєва О. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / О. В. Баєва, Н. І. Ковальська, Л. О. Лозинська – К. : Центр учбової літератури, 2020 – 524 с.
3. Бардась А. В. Менеджмент [Текст]: Навчальний посібник / А. В. Бардась, М. В. Бойченко, А. В. Дудник. – Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2017. – 381 с.
4. Бєседін М. О. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): Підручник / М. О. Бєседін, В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2018. – 496 с.
5. Божидарнік Т. В. Креативний менеджмент: Навчальний посібник / Т. В. Божидарнік, Н. М. Василик. – Херсон : Олді-плюс, 2018. – 498 с.
6. Василенко В. О. Ситуаційний менеджмент [текст]: Навчальний посібник / В. О. Василенко, В. І. Шостка. – К. : ЦУЛ, 2019. – 241 с.
7. Віноградська О.М. Менеджмент: Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 0501 – «Економіка і підприємництво» /О. М. Віноградська, Н. С. Віноградська, В. С. Шевченко – Харків : ХНАМГ, 2018. – 160 с.
8. Віноградський М. Д. Менеджмент в організації: Навчальний посібник [для студ. екон. спец. вузів] / М. Д. Віноградський, А. М. Віноградська, О. М. Шкапова. – К. : «КОНДОР», 2019. – 654 с.
9. Самодай В. П. Інноваційні процеси в менеджменті та публічному управлінні / Україна майбутнього: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 13-15 вересня 2019 р. – Суми. – 2019. – С. 56 – 57.
10. Самодай В. П. Ефективна економіка та оптимальне управління в сучасних умовах / В. П. Самодай, В.М. Білуха // Актуальні проблеми науково-промислового комплексу регіонів : матеріали V Всеукраїнської науково-технічної конференції (Рубіжне, 22 – 26 квітня 2019 року) М-во освіти і науки України. – Сєверодонецьк, 2019. – С. 173 – 175.
11. Самодай В.П., Донський М.Л. Визначення стратегії удосконалення управління персоналом органу публічної влади . Теорія і практика сучасної економіки : матеріали ХХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції : 20 жовтня 2022 р. [Електронний ресурс] / відп. ред. Р. В. Манн ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2022. С. 151–153.
12. Самодай В.П, Донський М.Л, Гладун М.В. Оптимізація управління логістичними витратами в діяльності підприємств. Економіка та суспільство. 2023. № 55. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2848>
10.32782/2524-0072/2023-55-34

DOI:

13. Самодай В. П., Шерстюк О.І. Лідерство та управлінська діяльність / Україна майбутнього: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 13-15 вересня 2019 р. – Суми. – 2019. – С. 87 – 88.

Додаткова література:

1. Гріфін Р. В. Основи менеджменту: Підручник / Р. В. Гріфін, В. Яцура. / Наук. ред. В. Яцура, Д. Олесевич. – Львів : БаК, 2017. – 624 с.
2. Дяченко Т. О. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / Т. О. Дяченко – К. : Кондор, 2019. – 176 с.
3. Крамаренко В. І. Менеджмент: Навчальний посібник/ В. І. Крамаренко. – К. : ЦУЛ, 2017. – 248 с.
4. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту: Підручник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – 2-е вид., випр., допов. – К. : Академвидав, 2017. – 464 с.
5. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навчальний посібник. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – 3-е вид., допов. і перероб. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка» (Інфор.-видав. Центр «ІНТЕЛЕКТ+» Ін-ту післядипломної освіти); «Інтелект-Захід», 2017. – 384 с.
6. Керівництво організацією : навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Проник. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2018. – 244 с.
7. Лукашевич Н. П. Самоменеджмент. Теория и практика: Учебник/ Н. П. Лукашевич. – К. : Ника-Центр, 2017. – 344 с.
8. Менеджмент: теорія і практика: Навчальний посібник / А. А. Мазаракі, Г. Є. Мошок, Л. А. Гомба та ін. – К. : Атика, 2017. – 564 с.
9. Менеджмент: Учебник / Под ред. Н. Ю. Чаусова, О. А. Калугина. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2018. – 496 с.
10. Менеджмент: Навчальний посібник / С. І. Михайлов, Т. І. Балановська, О. С. Степасюк, О. П. Гоголя та ін. / За ред. С. І. Михайлова. – К. : НУБіП України, 2019. – 536 с.
11. Менеджмент виробництва та операцій (тестові, проблемні ситуації, практичні завдання). Навчальний посібник // Укл.: П. І. Белінський, І. Ф. Комарницький, В. І. Кравець – Чернівці : Рута, 2018. – 220 с.
12. Мостенська Т. Л. Менеджмент: Підручник / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький, О. В. Ільєнко. – 2-ге видання. – К. : Кондор, 2019. – 758 с.
13. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: Навч. посіб./ Г.В.Осовська,О.А.Осовський. – К.: Кондор, 2018. – 676 с.
14. Самодай В.П., Дем'яненко В. О. Основи процесу управління персоналом в готельному бізнесі / Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів України : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених з міжнародною участю,

(Суми, 19–20 квітня 2012 року) : у 2-х т. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; [ред. кол.: А. І. Кудренко, Ю. О. Лянной, В. А. Косяк та ін. ; наук. ред. Т. О. Лоза]. □ Суми : [СумДПУ ім. А. С. Макаренка], 2012. – Т. II. □ С 163–167.

15. Самодай В. П. Удосконалення механізму управління персоналом готельного господарства / В. П. Самодай, А. А. Руденко // Вісник ЛІЕТ, Серія Економічні науки. – Львів. – №8. □ 2013. – С. 135□140.

16. Самодай В.П., Кравченко А.І. Організація ресторанної справи : навч. посіб. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2015. – 422 с.

17. Самодай В.П. Відповідно управління системою підбору персоналу готельного господарства. Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі», 19 - 20 травня 2020 р. – К.: НУХТ, 2020 р. С. 135 – 137.

18. Самодай В.П., Ткаченко І.І. Застосування інновацій в управлінні бізнес-процесами. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, управління, освіта і наука: трансфер теорії і практики в умовах цифрової глобалізації» 14 – 15 січня. 2020. Мелітополь. С. 57 – 60.

19. Ткаченко І.І. (керівник Самодай В.П.) Особливості управління персоналом на підприємстві. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства». Волинський національний університет імені Лесі Українки. 27 жовтня 2020. Луцьк. С. 298 – 299

20. Шелест Н.Ю. (керівник Самодай В.П.) Управління інноваційним потенціалом підприємства в регіональному аспекті. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства». Волинський національний університет імені Лесі Українки. 27 жовтня 2020. Луцьк. С. 233 – 234

21. 4. Самодай В.П., Рибальченко С.М., Орищенко Є.М. Антикризове управління готельним підприємством в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1805> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-44-35

22. 5. Самодай В.П., Рибальченко С.М., Слатвицька Н.А. Особливості управління персоналом медичного закладу. *Вісник СумДУ, Серія Економіка*. 2022. № 4'. – С. 136 □ 142. URL: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/uk/4-2022> DOI: 10.21272/1817-9215.2022.4-14

23. 1. Samoday V., Mashyna Yu. Problems of digitalization of territorial communities in Ukraine. Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level. Part 1: digest of analytical stage of international scientific and educational project: collective monograph / Sc. ed. V. Omelianenko, O.Prokopenko, T. Tirto.. – Tallinn : Teadmus, 2022. С. 199 – 203.

24. 2. Samoday V., Mashyna Yu. Applied aspects of digitalization of communities. Territory of innovations: best practices for sustainable development at the local level. Part 1: digest of analytical stage of international scientific and educational project: collective monograph / Sc. ed. V. Omelianenko, O.Prokopenko, T. Tirtó.. – Tallinn : Teadmus, 2022. С. 203 – 212.

25. Федоренко В.Г. Основи менеджменту: Підруч./ В.Г.Федоренко. – Київ: Алерта, 2019. – 420 с.

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України.
URL: <https://iportal.rada.gov.ua/>.

2. Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Національного Банку України.
URL: <http://www.bank.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.
URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

10. Офіційний сайт Світового банку.
URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.

11. 10.Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
URL:<http://www.imf.org/external/>.

12. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України.
URL: <http://www.dkrp.gov.ua/>.

13. Офіційний сайт Статистики Євростату.
URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/>.

14. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України».
URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>.

15. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія».
URL: <http://etet.org.ua>.

16. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень.URL: <http://www.niss.gov.ua>.

17. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року.
URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування та ін.).

Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смарт дошки тощо).